

Nussbaumweg 6

Zomer 2012

Introductie

Gelegen in het hart van Zwitserland, aan de Sarnersee ligt omgeven door hooggebergte het typisch Zwitserse dorpje Giswil. Wilt u helemaal tot rust komen, of juist actief bergwandelen of wintersporten? Genieten van de mondaine sfeer in Luzern aan de schitterende Vierwaldstättersee, met zijn luxe winkels en mooie terrasjes? Met het hele gezin, vrienden, met zijn tweeën? Dit is allemaal mogelijk in het pittoreske Giswil.

Ligging

Giswil is centraal gelegen in Zwitserland en Europa, op ongeveer 825 km van Utrecht. Giswil ligt midden in het Kanton Obwalden. Obwalden behoort met de kantons Nidwalden, Uri en Schwyz tot de oorspronkelijke Zwitserse Eedgenootschap (Met de eed op de Rütli aan het Vierwoudstrekenmeer werd op één augustus 1291 de Eidgenossenschaft, de voorloper van het huidige Zwitserland, opgericht). Met recht dus het "echte" Zwitserland.

Het halfkanton Obwalden is bosrijk, met frisgroene weiden waar koeien grazen, meren, een uniek moeras/veenlandschap (Langis-Glaubenberg, grösste Moorlandschaft der Schweiz), en natuurlijk hoge bergen. Obwalden kent een echt landklimaat met warme zomers en koude winters. Vanwege de ligging aan de noordkant van de Alpen zijn de winters er behoorlijk sneeuwzeker en in de zomer is het er altijd mooi groen.

Bos en weide in Grossteil, Giswil.

Huis inclusief voorzieningen

Foto 1. Huis met eigen oprit en balkon en tuin.

Het huis is een helft van een 2/1 kapwoning, gebouwd in Zwitserse stijl. Op de begane grond bevinden zich een garage, Schutzraum (ten tijde van de bouw verplichte schuilkelder, te gebruiken als kelder en opslagruimte), grote slaapkamer met tweepersonsbed en stapelbed en eigen badkamer met toilet, hal bij de voordeur, hal met schakelkast, boiler en wasmachine + wasdroger. Via de ruime houten trap komt u op de overloop met kapstok. Op de bovenverdieping bevinden zich verder de ouderlijke slaapkamer, een slaapkamer met twee bedden, de badkamer voorzien van toilet, een gang

Foto's op voorblad. Met de klok mee: 1. Zicht op het dal en de Sarnersee vanaf de Panoramastrasse (23-2-2010), 2. Bergwandeling bij Jänzimatt in de zomer, 3. Vanuit Grindelwald in augustus 2007, 4. Blik vanaf skigebied Mörlialp richting Jänzimatt en Sörenberg, 5. Brienz in de winter. In het midden een koe in een alpenweide bij Jänzimatt.

waar de vlizotrap naar de bergzolder zich bevindt, en de grote woonkamer met goed geoutilleerde keuken. De keuken bevat o.a. een koelkast, fornuis met vierpits elektrische kookplaat en grote

elektrische oven met grill, aanrecht met dubbele spoelbak en roestvrijstalen afdruiplaat, koffiezetapparaat, en combimagnetron. Via de woonkamer bereikt u het grote zonnige zuidoostelijk/zuidelijk gelegen balkon. Met dank aan de beschutting van het overhangende dak zit u hier al heel snel behaaglijk, ook in het voor- en najaar. De woning beschikt over 2 parkeerplaatsen op eigen grond, en een ruime tuin met terras en grasveld. De woning beschikt over een breedbeeldtelevisie (satelliet-aansluiting met Zwitserse en Nederlandse zenders), DVD-speler en muziekinstallatie.

Achtertuint.

Directe omgeving en voorzieningen

Het huis is rustig gelegen aan de rand van een rustige woonwijk in het vlakke deel van Giswil-Grossteil. In de nabije omgeving bevinden zich meerdere winkels. Op 5 minuten loopafstand bevindt zich een bos en de reusachtige met stenen bezaaide bedding van de beek de Laui, een ideale plaats om kampvuren te maken, te barbecuen of dammen te bouwen met de kinderen. Bij de camping van Giswil, aan de Sarnersee, bevindt zich een strand waar u als gebruiker van het vakantiehuis gebruik van mag maken.

Winkels

Giswil

Giswil heeft meerdere winkels waar de dagelijkse boodschappen gedaan kunnen worden. De dichtstbijzijnde buurtwinkel/bakkerij is Bäckerei-Konditorei **Sunnis** Grossteilerstrasse 50 (de doorgaande weg), naast de schoolgebouwen. Afstand: 400m, ongeveer 5 minuten lopen. Assortiment: alle noodzakelijke levensmiddelen zijn hier te koop. Enigszins beperkt, maar compleet assortiment. Verkoop van lokale producten, bijv. melkproducten van Molkerei Schnider, kaas uit de omgeving. Openingstijden: ma, di, do en vr 07:30 - 12:00 / 14:00 - 18:00, wo 08:30 - 12:00, za 07:30 - 14:00. Let op: in Giswil houdt men nog een middagpauze, de winkels zijn dan gesloten.

Spar Supermarkt

Brünigstrasse 42 (Giswil-dorp, schuin tegenover het station). Afstand: te voet 1,3 km, ongeveer 15 min. Is ook goed te fietsen. Handigste en kortste route is het wandel-/fietspad door de velden. Met de auto: een paar minuten. Assortiment: iets meer keus dan bij Sunnis. Ook hier worden lokale producten verkocht. Openingstijden: ma - vrij 07:00 - 12:00 / 13:30 - 18:30, za 07:00 - 12:00 / 13:30 - 16:00h.

Slagerij Metzgerei von Moos

Melchaaweg 2 (vlak naast de Spar). Voor als u een exclusiever stukje vlees wilt eten. Openingstijden: ma, di, do, vrij 07:00 - 12:00 / 14:00 - 18:30, za 07:00 - 12:00 / 13:30 - 16:00, woensdag gesloten.

Een grotere en bovendien goedkopere supermarkt is te vinden in het dorp **Sachselsn**:

Denner

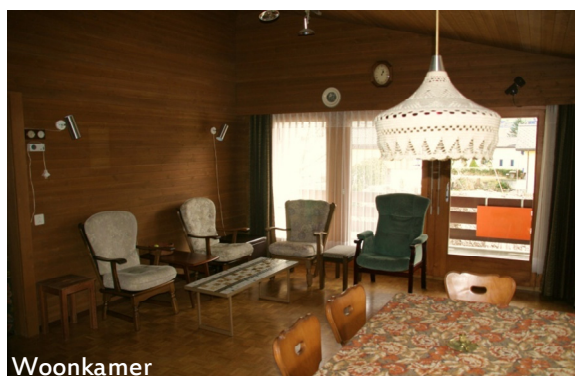
Dorfstrasse 5 (schuin naast de kerk)
6072 Sachselsn

Route: rijdend vanuit Giswil richting Sarnen over de oude weg (dus niet de snelweg!) ligt deze winkel aan uw rechterhand. Afstand ongeveer 7,6 km, 8 minuten met de auto. Volg de borden Sachselsn, de

Foto's van interieur

Keuken

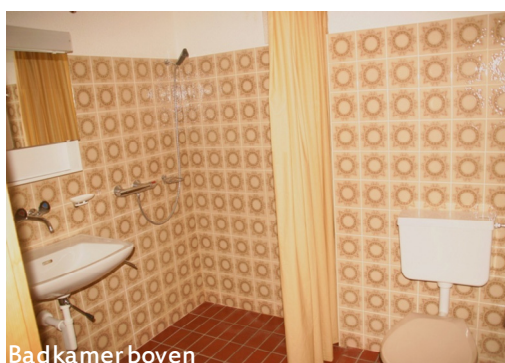
Woonkamer

Ouderlijke slaapkamer

Kinderslaapkamer boven

Badkamer boven

Balkon

Slaapkamer beneden, met stapelbed en eigen badkamer

verkeerssituatie aan het einde van Giswil is op dit moment vanwege de vele bouwwerkzaamheden aan de tunnels vrij onoverzichtelijk.

Deze supermarkt heeft m.n. een mooie groenteafdeling en een zeer goed voorziene drankenafdeling (wijn, bier, sterke drank). Denner is voordeliger dan Migros en Coop.

NB: parkeren is aan de achterkant van het gebouw. Via een lift, of eventueel buitenom lopend, komt u in de winkel.

Openingstijden: ma - vrij 07:30 - 12:15 / 13:30 - 18:30, za 07:30 - 16:00.

Als u echt uitgebreid wilt winkelen, dan kunt u terecht in de hoofdstad van Obwalden, **Sarnen**, op ongeveer 12 km, 10 min. rijden met de auto. De snelste route is via de snelweg (door een tunnel), maar nauwelijks langzamer en veel mooier is de route via Sachseln-Sarnen, langs de oevers van de Sarnersee. Sarnen heeft twee hele grote supermarkten, Migros en Coop. Let op: de Migros verkoopt vanwege de bedrijfsfilosofie geen alcohol, maar in het winkelcentrum kunt u hiervoor terecht bij het Denner-filiaal naast de hoofdingang. Voor de liefhebber heeft deze Denner ook een humidior met longfiller-sigaren, o.a. uit Cuba.

Beide winkels hebben een zeer uitgebreid assortiment. Onze familie geeft de voorkeur aan de Migros, maar dit is een persoonlijke voorkeur, niet gebaseerd op verschillen in prijs of kwaliteit.

Migros

Sarnen-Center
Nelkenstrasse 5
6060 Sarnen

Openingstijden: ma - vrij 8:00 - 20:00, za 8:00 - 17:00.

Coop

Coop Zentralschweiz
Marktstrasse 32
6060 Sarnen

Openingstijden: ma - vrij 8:00 - 20:00, za 7:30 - 18:00.

Let op: u parkeert de auto het beste in de parkeergarage aan de achterzijde, de parkeerplaatsen aan de voorzijde in het dorp zijn betaald parkeren.

Route parkeergarage Migros/Coop

Door het dorp: over de Kernserstrasse naar Nordstrasse, 1^e rotonde linksaf, 2^e rotonde linksaf naar parkeergarage. Rechtdoor is de parkeergarage van de Migros, rechtsaf de parkeergarage van de Coop. Komend vanaf de snelweg (afslag Sarnen-Nord) gaat u aan het einde van de afrit linksaf richting Sarnen, rijdt u de eerste rotonde rechtdoor, en neemt u de tweede rotonde linksaf naar de parkeergarage.

Tip: wilt u van de boodschappen echt een uitstapje maken dan is de route terug langs de andere kant van het meer, door het plaatsje Wilen, aan te bevelen. U heeft hier vandaan een schitterend uitzicht op de Sarnersee en de omringende bergen, en het laatste stuk voor Giswil voert de route spectaculair door het bos en over twee beken.

Als je nog uitgebreider wil shoppen is Luzern een goede keus.

VW:

Giswil-Mörlialp Tourismus
Brünigstrasse 49 (in stationsgebouw)
6074 Giswil

Apotheken

Löwen-Apotheke
Nelkenstrasse 2
óf
Bahnhofstrasse 4
6060 Sarnen
Tel: 041-660 11 55

Ziekenhuis, inclusief spoedeisende hulp:

Kantonsspital Sarnen
Brünigstrasse 181
6060 Sarnen
Tel: 041 666 44 22

Huisartsen:

Schleich, Christian
Brünigstrasse 42
6074 Giswil
Tel: 041-675 24 44

Dillier, Bruno
Schribersmattweg 18
6074 Giswil
Tel: 041-675 22 88

Noodoproep/alarmnummer: **144** (ambulance) of **112** (algemeen alarmnummer).

Ideeën en tips voor uitstapjes*Giswil en nabije omgeving***Historischer Wanderweg**

In Giswil is een uitgebreide wandel- en fietsroute uitgezet die langs allerlei historische bezienswaardigheden voert, vaak door mooie natuur. De route is gemarkeerd met rode bordjes met de tekst Historischer Wanderweg. U kunt natuurlijk ook een deel van de route lopen.

Alte Kirche aan de Historischer Wanderweg.

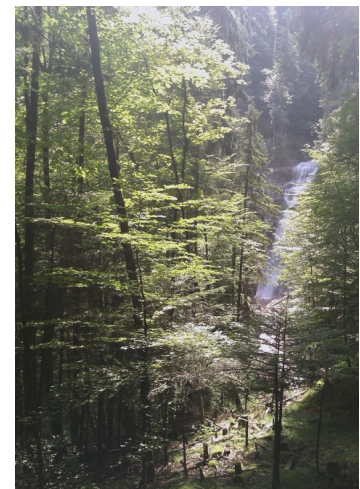
U kunt natuurlijk ook een deel van de route lopen. Bezienswaardig zijn onder meer de Alte Kirche bij de Laui en de Kleinteiler Schlegelsäge (oude zaagmolen). Ook de moeite waard is een wandeling vanaf de Schlegelsäge naar de mooie Steibi-waterval in de Altibach. Langs deze beek ligt zich ook de Reistweg, waarlangs vroeger de gevelde boomstammen over een soort glijbaan het dal in werden gestort. Dit laatste stuk is erg steil de berg op, en vereist dus wel een goede conditie en stevige schoenen. U wordt voor de inspanning beloond met spectaculaire "wildernis" en fraaie uitzichten. Meer informatie is verkrijgbaar bij de VVV.

Verdere wandeltips

-Rondwandeling rond de **Lungerersee**, een mooie startplek is Kaiserstuhl/Bürglen. De wandeling kent weinig hoogteverschil en is dus eenvoudig te doen.

-Verscheidene wandelingen vanaf **Mörlialp** (richting Merlisee bijv.) en de **Glaubenbielen** pashoogte. Op de top van de Glaubenbielenpas (1611 m) kunt u heerlijke lokaal geproduceerde kaas kopen, hooggelegen boerderijen bewonderen en mooi wandelen, bijv. richting Jänzimatt. Er zijn hier vandaan ook vlakkere wandelingen, de Glaubenberg op. De Panoramastrasse zelf is een spectaculaire pasweg. In de winter is Mörlialp het "huis"skigebied van Giswil.

-Op de Panoramastrasse richting Mörlialp bevindt zich een afslag naar **Fluonalp**. Vanaf deze alpenweide heeft u een prachtig uitzicht op de omgeving. Wandelingen naar o.a. Lungern-Schönbuel zijn mogelijk. Op Fluonalp staat de Alpkäserei van Schnider, waar u lekker wat kunt eten en drinken. Bovendien is hier vandaan de Giswilerstock te beklimmen via een

Steibi-waterval.

gemarkeerde normale bergwandeling. Voor sommige mensen met hoogtevrees kan deze wandeling een beetje eng zijn. Bovenop de Stock is een fantastisch uitzicht op de het dal en de omgeving.

-De hoogvlakte van **Melchsee-Frutt** op 1920 m boven de zeespiegel is een wandelparadijs. Gelegen in een hoogalpiene omgeving en toch ook met wandelingen die geschikt zijn voor mensen die wat minder goed ter been zijn of een minder goede conditie hebben. Vanuit Stöckalp is er een kabelbaan naar Melchsee-Frutt, maar in de zomer is het ook mogelijk zelf omhoog te rijden. Let op: op de weg van Stöckalp naar Melchsee-Frutt geldt eenrichtingsverkeer. Op de even uren (bijv. van 8:00-9:00h omhoog, en op de oneven uren (bijv. 9:00-10:00h) omlaag.

Bruder Klaus

Nikolaus von Flüe, beter bekend als Bruder Klaus, was een belangrijk historisch figuur en geldt als de

nationale heilige van Zwitserland. Hij leefde in de vijftiende eeuw en werd op latere leeftijd kluizenaar. Zijn kluizenaarscel in de smalle Ranft-vallei is nog altijd te bezichtigen. Flueli-Ranft met de cel, de voormalige woning van Bruder Klaus en verscheidene kapellen en kerken is een belangrijk bedevaartsoord. Flueli-Ranft is erg fraai gelegen en hier vandaan zijn mooie wandelingen te maken.

Steile weg naar de Ranft met de kluis van Bruder Klaus. Links op de foto de zeer oude kerk van Sankt Niklausen.

Hohe Brücke

De Hohe Brücke is een spectaculaire brug over een zeer smalle kloof van de Melchaa. Dit is de hoogste houten brug van Europa, honderd meter boven de beek. Een mooie wandeling er naartoe is vanuit Flueli-Ranft (zelf een bezoek waard vanwege de kluis van Bruder Klaus) langs hotel Pax Montana. Volg de borden Hohe Brücke.

Lau

Vlakbij het huis ligt de reusachtige met stenen bezaaide bedding van de beek de Lau. Dit is de ideale

Lau met Giswilerstock.

plek om te barbecuen, een groot kampvuur te bouwen, of dammen in de beek te maken met de kinderen. Op de Zwitserse nationale feestdag, 1 augustus, komen de dorpsbewoners hier ook graag samen om te barbecuen en een groot vreugdevuur te ontsteken.

Groot kampvuur in de Lau.

Berner Oberland

Direct op de top van de Brünigpass begint het befaamde Berner Oberland, met wereldberoemde bergen als de Eiger en Jungfrau. Een bezoekje aan het dorp Grindelwald (ongeveer drie kwartier rijden)

De Laui na een regenbui.

aan de voet van deze Alpenreuzen is dan ook zeker de moeite waard. Dichterbij is het minder bekende, veel rustigere maar zeker zo mooie dal van de Rosenloui. Bij hotel Rosenloui is een spectaculaire gletsjerkloof, gevormd door de Rosenlougletsjer die hoog boven het dal uittorent. Er is ook een parkeermogelijkheid bij Schwarzwaldalp, na Schwarzwaldalp is de weg naar Grindelwald alleen nog toegankelijk voor postbussen en fietsers. Vanuit Rosenloui en Schwarzwaldalp zijn prachtige bergwandelingen mogelijk, o.a. naar verscheidene berghutten. Zowel ervaren als minder ervaren bergwandelaars zullen hier prachtige bergwandelingen kunnen maken! Vanuit Schwarzwaldalp kan men bijvoorbeeld naar Grosse Scheidegg lopen (op bijna 2000 m hoogte, er is een restaurant) met uitzicht op Grindelwald. Route naar Rosenloui: volg de route naar Meiringen en dan naar Innertkirchen (richting Grimselpas). Vlak buiten de bebouwde kom van Meiringen, op de route naar Innertkirchen, is een scherpe afslag naar rechts, naar Rosenloui.

Een ander mooi wandelgebied in het Berner Oberland is Hasliberg, op minder dan twintig minuten rijden. De afslag naar Hasliberg is direct na de Brünig pashoogte. Vanaf Hasliberg een fraai uitzicht op de vele vierduizenders en de Rosenlougletsjer. Als het in het eigen

dal minder mooi weer is, dan is het vaak beter weer over de Brünigpas, zeker bij laaghangende bewolking. Hasliberg kan dan, met zijn zonnige en hoge ligging, een mooi uitstapje zijn. Meiringen zelf heeft ook een mooie attractie met de Aareschlucht, een spectaculaire kloof gevormd door de snelstromende Aare. Als u van autorijden en woeste natuur houdt, is de Driepassentocht over de grote Alpenpassen Grimsel (2.165 m), Furka (2.431m) en Susten (2.224m) aan te raden. Deze hooggelegen passen zijn alleen in de zomermaanden geopend (ongeveer vanaf begin juni tot eind september, afhankelijk van het weer).

Eiger vanaf Grosse Scheidegg.

Openluchtmuseum Ballenberg

Over de Brünigpass in het Berner Oberland bevindt zich hét openluchtmuseum van Zwitserland (Hofstetten bei Brienz, volg de borden Freilichtmuseum Ballenberg). Huizen en gebouwen uit alle delen van Zwitserland zijn hier te vinden, inheemse boerderijdieren, demonstraties van oude ambachten... Dit alles gelegen in het fraaie Berner Oberland.

Luzern

Luzern, aan de voet van de machtige Pilatus en aan de oever van de schilderachtige Vierwaldstättersee, is al een paar honderd jaar een geliefde bestemming van toeristen. De Vierwaldstättersee oogt als een Noorse fjord, maar langs de zonnige oevers van het meer groeien zelfs palmbomen. Het moderne toerisme is uitgevonden aan de oevers van het Vierwoudstrekenmeer. Rijke Engelsen gingen graag op vakantie naar dit prachtige gebied. Die grandeur van toen is nog steeds te zien aan de vele prachtige hotels langs het meer, niet alleen in Luzern zelf, maar ook in plaatsen als Küsnacht, Weggis en Vitznau.

De weg langs het meer is een beleving op zich om te rijden. Nog steeds is het Vierwoudstrokenmeer het drukst bezochte meer van Europa.

Beroemd is de Kapellbrücke, in 1365 gebouwd, bij een brand in 1993 voor een deel verwoest maar weer keurig gerestaureerd. Bezienswaardig is ook de oude stadsmuur met mooi uitzicht op de omgeving (in de zomer te beklimmen). Uiteraard kent Luzern terrasjes en vele restaurants. Luzern heeft een keur aan chique juweliers met een grote collectie (dure) Zwitserse horloges, leuk om je aan te vergapen. Verder is er een verscheidenheid aan winkels, van goedkoop tot heel duur, ideaal voor een dagje winkelen. Er kunnen boottochtjes over het meer (vanaf Quai) gemaakt worden. Lekker flaneren langs de Quai of de Reuss dient ook niet te worden vergeten.

Het Verkehrshaus is een interessant museum, met als thema alles dat met vervoer te maken heeft. Van treinen, auto's, boten, tot vliegtuigen en ruimtevaart. Leuk voor zowel kinderen als volwassenen.

De handigste manier om in het centrum van Luzern te komen is met de trein vanaf station Giswil, of anders met de auto. Dan is de parkeergarage bij station Luzern een goede uitvalplek.

Kapellbrücke met Wasserturm, rivier de Reuss en op de achtergrond de berg Rigi.

Festung Vitznau

Festung Vitznau, gebouwd tijdens de Tweede Wereldoorlog, is een alpenfort dat tot voor kort nog dienst deed als top secret verdedigingswerk van Zwitserland. In de Zwitserse bergen zijn vele van deze geheime forten aangelegd, het merendeel is nog functioneel. In geval van een belegering van Zwitserland kan de bevolking zich terugtrekken in de bergen, terwijl vanuit de forten de oprukkende vijand bestookt kan worden met zware kanonnen. Festung Vitznau biedt een unieke inkijk in de defensie van het best verdedigde land van Europa. Rondleidingen worden verzorgd in (Hoog-) Duits en (keurig) Engels door actieve en gepensioneerde militie soldaten (in Zwitserland is een groot deel van de volwassen mannen oproepbaar voor militaire dienst, naast het normale beroep dat ze uitoefenen). Als u geluk heeft wordt de rondleiding verzorgd door een soldaat die daadwerkelijk gelegerd is geweest in dit fort!

Openingstijden:

Rondleidingen worden verricht van mei tot oktober op vrijdag om 17:00h, in juni en augustus tevens op dinsdag om 17:00h. Van november tot april zijn er iedere eerste zaterdag van de maand rondleidingen. U dient 15 minuten voor aanvang van de rondleiding te verzamelen bij de vestingsingang. Tickets kosten CHF 15,- voor volwassenen, kinderen CHF 7,5 (op moment van schrijven, mei 2011, is CHF 1 = €0,81). Let op: de temperatuur in het fort is het hele jaar 12 graden, dus denk eraan warme kleding mee te nemen, ook in de zomer! Tickets zijn te koop bij het Tourismusbüro in Weggis, Vitznau und Rigi, of direct bij de ingang van de vesting. Route: vanuit het dorpscentrum van Vitznau tussen de katholieke kerk en restaurant Rütli nog ongeveer 300 m de berg op rijden, hier is een parkeerplaats. Vanaf de parkeerplaats nog enkele minuten te voet bergop naar de vestingsingang. Vitznau zelf is mooi gelegen aan de fjordachtige Vierwaldstättersee. Er gaat een veerdienst (autoveer) over het meer tussen Beckenried en Vitznau, dit is de kortste route.

Festung Vitznau. A, Kampfstand; B, reserve-kanonsloop; C, munitiedepot; D, commandocentrum.

Restauranttips

Restaurant Grossteil

Gutbürgerlich. Rütistrasse 12. Volg de Grossteilerstrasse richting Grossteil, bij de Rütistrasse gaat u linksaf en rijdt rechtdoor richting het hotel. Hier vindt u de klassieke Zwitserse gerechten als cordon bleu en rösti, voortreffelijk klaargemaakt. De Zwitserse keuken is misschien niet zo beroemd als de Franse, maar wel erg lekker.

Restaurant Bahnhof

Gutbürgerlich, iets luxer dan Grossteil. De kok is een Nederlander. Klassiek Zwitserse, maar ook culinaire gerechten. Adres: recht tegenover het station van Giswil.

Hotel Restaurant Krone

Dit restaurant serveert naast de traditionele gerechten ook pizza's. Adres: Brünigstrasse 92, vlak naast de rotonde aan de voet van de Brünigpass.

Hotel-Restaurant Kaiserstuhl

Fantastisch mooi gelegen aan de Lungernersee, met in de zomer een leuk terras. Ook per trein (station Kaiserstuhl) te bereiken. Adres: Brünigstrasse 232 Kaiserstuhl/Bürglen, direct aan de Brünigpass. De kaart is klassiek Zwitsers, met als toevoeging enige Filippijnse gerechten.

Prijzen:

Hoogseizoen

24 december tot en met 12 maart en 1 juli tot en met 31 augustus: 750 CHF per week.

Laagseizoen

13 maart tot en met 30 juni en 1 september tot en met 23 december: 650 CHF per week.

Bijkomende kosten:

Stroomkosten winter: CHF 60 per week.

Stroomkosten zomer: CHF 30 per week.

Eindschoonmaak (verplicht): CHF 90. Gelieve het huis bezemschoon achter te laten.

Was: CHF 10 per persoon.

Gaarne het totaalbedrag **overmaken of storten (einzahlen)** op:

Obwaldner Kantonalbank (bank bij de Spar en het postkantoor, in het dorp)

Rekeningnummer: 310.325-175 (IBAN: CH27 0078 0000 3103 2517 5)

Herr Rimbertus Stumpel

Tortelduif 14

1695 AZ Blokker

Niederlande

Vragen en aanvullende informatie

E-mail: nussbaumweg@quicknet.nl

Telefoon: 0229-232516 of in noodgevallen 0031-6203 690 44

Deze folder is samengesteld en geschreven door Michiel Stumpel. Verantwoording illustraties: alle foto's zijn gemaakt door de auteur of een familielid. De kaart is overgenomen uit Google Maps en bewerkt.